

Pismo za prihodnost / EKO 8

Pismo za prihodnost je razstavni projekt trienala EKO 8. Vsebinsko se je razvil iz spominske plošče, s katero so Islandci obeležili poseben trenutek ob izgubi ledenika Okjökull v Borgarfjörðurju. Besede na plošči se glasijo: »Okjökull je prvi islandski ledenik, ki je izgubil status ledenika. V prihodnjih 200 letih mu bodo predvidoma sledili vsi naši ledeniki. S tem spomenikom naznanjamo, da se zavedamo, kaj se dogaja in kaj je treba storiti. Samo vi veste, ali smo kaj od tega uresničili.« Dogodek je avgusta 2019 ob podpori islandskega pisatelja Andrija Snærja Magnasona in geologa Oddurja Sigurðssona pritegnil mednarodno medijsko pozornost.ⁱ

Gre za odločen apel. Nekrolog ledeniku nas izstreli v prihodnost. Spodbuja nas, da uporabimo domišljijo. Pismo nas nagovarja v negotovi sedanjosti. Leto 2020 se je začelo s grozljivimi gozdnimi požari v Avstraliji (po previdnih ocenah je poginilo 143 milijonov sesalcevⁱⁱ), zdaj pa so leto zasenčile družbene in politične posledice pandemije koronavirusa.

Zakaj zdaj in zakaj tokrat? Čeprav spominska plošča ni ustvarjena kot umetniško delo, je pritegnila pozornost medijev, ustvarila občutek solidarnosti in spodbudila delovanje skupnosti. Magnasonove besede raziskujejo posledice sprememb in dolgoročne vplive, če se človek ne bo spremenil. Številni naravovarstveniki, aktivisti in pisatelji opažajo vse širše zavedanje, da geološki čas dohiteva človeški čas na neprimerljive in nepredstavljive načine. »Najmogočnejše sile Zemlje so se odrekle geološkemu času in se trenutno dogajajo v človeškem merilu. Spremembe, ki so prej trajale sto tisoč let, se zdaj zgodijo v stotih letih. Takšna hitrost je mitološka; vpliva na celotno življenje na Zemlji, vpliva na temelje vsega, kar mislimo, izbiramo, proizvajamo in verjamemo.«ⁱⁱⁱ Da bomo novo stisko lahko razumeli, potrebujemo nove zgodbe in nove mite. Umetniki v najširšem smislu igrajo ključno vlogo pri posredovanju teh zgodb.

Maja 2021 se bodo mednarodni in slovenski umetniki posvečali osrednji temi *Pisma za prihodnost*. Predvajali bomo eksperimentalne filme iz sredine šestdesetih let, ki so napovedovali posledice industrijskega onesnaženja, ter ob tem predstavili sodobna opažanja o izumiranju živalskih vrst. Razstava bo zajemala več vzajemno povezanih tem: okoljsko osveščenost, projekte ozaveščanja in predloge umetnikov.

Pereče teme, znotraj katerih bomo raziskovali kolektivni spomin, zaklete in začarane prostore, vzporedne svetove avtohtonega znanja, ob tem pa tudi dejanska in domišljajska potovanja, bodo zaokrožile celotno predstavitev, ki se naslanja na zgodovinske podobe in arhive, povezane z lokacijo nekdanje tekstilne tovarne, in pri tem opira na ustno izročilo in osebna pričevanja. Zvočne in filmske instalacije iz naravnega sveta bomo predstavili skupaj s projekti, ki obravnavajo izumiranje vrst.

ⁱ Andri Snær Magnason (<https://www.theguardian.com/commentisfree/2019/aug/14/glaciers-iceland-country-loss-plaque-climate-crisis>), pridobljeno 15. 8. 2020.

ⁱⁱ The Australian bushfires in early 2020 consumed 143 million mammals. (<https://www.theguardian.com/environment/2020/jul/28/almost-3-billion-animals-affected-by-australian-megafires-report-shows-aoe>) pridobljeno 16. 8. 2020.

ⁱⁱⁱ Andri Snær Magnason, *On Time and Water*, Serpent's Tail, Združeno kraljestvo, 2020, str. 9.

Razstava *Pismo za prihodnost* kot del trienala EKO 8 je tudi poziv, da začnemo razmišljati izven sedanjosti. Da zberemo dela, ki povezujejo generacije in širijo znanje. Spominska plošča, posvečena izgubi ledenika, nas izstreli v prihodnost in hkrati opominja na skupno preteklost. Sprašujemo se, ali je mogoče, da skupina umetniških glasov, vizij in umetniških del na mestu, kjer je nekoč tisoče delavcev tkalo blago, zdaj med seboj preplete temeljna okoljska vprašanja. Gre za opazovanja širše skupnosti, ki si želi bolje razumeti, kaj nas združuje in kaj povezuje.

Alessandro Vincentelli, umetniški vodja EKO 8 / Mednarodnega trienala Ekologija in umetnost